

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi**

Łódź, dnia stycznia 2010 r.

**Pan
Jerzy KOWALCZYK
Powiatowy Lekarz Weterynarii
w Łowiczu**

**LLO-410-33-01/2009
P/09/110**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi skontrolowała Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Łowiczu² w zakresie realizacji „Programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń”³, w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 30 września 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 11 grudnia 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, stosownie do art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Inspektoratu w zakresie realizacji Programu, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości. Ocenę tę uzasadniają poniższe ustalenia kontrolne.

1. Inspektorat nie był przygotowany organizacyjnie do realizacji Programu, niezwłocznie po jego wprowadzeniu przez Radę Ministrów. Stwierdzono, że Inspektorat nie posiadał potwierdzonych informacji o liczbie stad i liczebności trzody chlewnej na terenie powiatu łowickiego, niezbędnych do prawidłowego określenia liczby stad i sztuk przewidzianych do badań i związanych z tym kosztów. Ponadto, w okresie objętym kontrolą, zadania związane ze zwalczaniem choroby Aujeszkiego u świń, przypisane trzem pracownikom,

¹ Dz.U. z 2007 r., nr 231., poz. 1701. ze zm.

² zwany dalej Inspektoratem

³ rozporządzenie Rady Ministrów z 19 marca 2008 r. w sprawie wprowadzenia programu zwalczania choroby Aujeszkiego u świń (Dz. U. Nr 64., poz. 397. ze zm.) zwane dalej „Programem”

wykonywało tylko dwoje pracowników Inspektoratu, w tym jeden lekarz weterynarii, któremu zlecono także inne zadania służbowe z zakresu zwalczania chorób zakaźnych zwierząt.

Powiatowy Lekarz Weterynarii przeprowadził wśród samorządowców i producentów trzody chlewnej akcje informacyjne i szkolenia, a lekarzy weterynarii przeszkolił praktycznie z zakresu przeprowadzania badań świń i pobierania próbek krwi. Do wykonania czynności urzędowych w ramach realizacji Programu w 2008 r., wyznaczył w drodze decyzji administracyjnych - na zasadach określonych przepisami ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej⁴ - 7 urzędowych lekarzy weterynarii oraz 12 osób wykonujących czynności pomocnicze. W 2009 r. wyznaczył, w tym samym trybie, 7 lekarzy i 11 pomocników. Wyznaczone osoby spełniały wymogi określone rozporządzeniem MRiRW z 22 kwietnia 2004 r.⁵

Najwyższa Izba Kontroli nie wnosi uwag do sprawowania przez Powiatowego Lekarza Weterynarii nadzoru nad wykonywaniem czynności przez wyznaczonych lekarzy weterynarii, których pracę w zakresie realizacji Programu skontrolował sześciokrotnie w 2008 r. i pięciokrotnie w 2009 r. (do 30 września).

2. W 2008 r. Inspektorat zaplanował pobranie próbek krwi u 218.015 szt. świń w 2.203 stadach. W 2009 r. zaplanowano objęcie badaniami 170.000 szt. świń w 2.750 stadach bez wskazania w planie, w którym z etapów jaka liczba stad i zwierząt będzie poddana badaniom. Plan 2008 r. wykonano pobierając próbki krwi, od 26 maja, w I i II etapie ogółem od 134.226 szt. (61,6%) świń w 2.382 (108,1%) stadach. W 2009 r. (do 30 września) próbki krwi pobrano od ogółem 90.197 szt. (53%) świń w 2.904 (105,6%) stadach, w tym w 3 stadach zarodowych nie objętych planem.

W ocenie NIK, brak wiedzy o liczbie stad trzody chlewnej i ich liczebności, a także o podziale tych stad na grupy produkcyjne (przewidziane Programem) na terenie powiatu łowickiego, był przyczyną znacznych rozbieżności w liczbie świń planowanych objęciem badań i faktycznie zbadanych.

3. W wyniku przeprowadzonych badań Inspektorat ujawnił 22 stada zakażone wirusem choroby Aujeszkiego u świń, w tym 10 stad w 2009 r.

Kontrola NIK ustaliła, że Powiatowy Lekarz Weterynarii, wbrew postanowieniom Programu, nie wyznaczył obszaru zapowietrzonego o promieniu 1,5 km wokół ognisk choroby.

⁴ przepis art. 16. ust. 1. lit. a, b, c i ust. 2. ustawy z 29 stycznia 2004 r. (Dz. U. z 2007 r. nr 121., poz. 842. ze zm.)

⁵ przepis § 2 rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 22 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu czynności wykonywanych przez osoby nie będące pracownikami Inspekcji Weterynaryjnej oraz kwalifikacji tych osób (Dz. U. nr 89., poz. 860. ze zm.)

W ocenie Izby, niewykonanie obligatoryjnego obowiązku nałożonego Programem nie usprawiedliwiają wskazane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii przesłanki nie wydania stosownych decyzji, takie jak „*przyjęty sposób likwidacji ognisk choroby metodą administracyjną poprzez natychmiastowy ubój wszystkich zwierząt..., a także negatywny odbiór sytuacji przez producentów*”. Tym bardziej, że decyzjami wydanymi 18 lutego 2009 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii uznał 24 stada o łącznej liczbie 1.499 szt. świń „*za stada w rejonach zapowietrzonych*”, a likwidację choroby w tych stadach wyznaczył metodą szczepienia-eliminacji.

4. W ocenie NIK, Inspektorat nie sprawował, na każdym etapie realizacji Programu, nadzoru nad przemieszczaniem świń na terenie powiatu. Ocenę tę uzasadniają wydane przez Powiatowego Lekarza Weterynarii decyzje o nadaniu stadom statusów (przewidzianych Programem) jedynie na podstawie wyników laboratoryjnych badań próbek krwi, a także treść złożonych (w Inspektoracie przez producentów trzody chlewnej) wniosków o objęcie stad badaniami. W 14 wnioskach złożonych w okresie od 9 września do 10 listopada 2009 r. producenci trzody chlewnej zgłosili do badania stada o łącznej liczbie 246 szt. zwierząt. Inspektorat nie nadzorował również ponownego zasiedlania stad po uprzedniej likwidacji zwierząt. W tej sprawie w złożonym wyjaśnieniu Powiatowy Lekarz Weterynarii podał, że Inspektorat nie był w stanie skontrolować wszystkich gospodarstw na terenie powiatu ze względu na niemożność przeprowadzenia kontroli przez jednego lekarza zatrudnionego na stanowisku inspektora.

Niedociągnięcia w organizacji zwalczania choroby Aujeszkiego u świń nie zwalniają, zdaniem NIK, Powiatowego Lekarza Weterynarii z obowiązku przestrzegania wszystkich wymogów określonych w Programie, koniecznych do całkowitej likwidacji tej choroby.

5. W okresie objętym kontrolą otrzymane środki finansowe w kwocie ogółem 609,9 tys. zł na realizację Programu zostały wykorzystane zgodnie z ich przeznaczeniem, w tym 139,5 tys. zł wydatkowane na odszkodowania za zwierzęta padłe i poddane ubojowi. Wysokość wynagrodzeń dla osób wyznaczonych, ustalono zgodnie ze stawkami określonymi w załączniku do rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 2 sierpnia 2004 r.⁶, a odszkodowania za zwierzęta padłe lub poddane ubojowi z nakazu Powiatowego Lekarza Weterynarii, wypłacono na zasadach określonych przepisem art. 49 ustawy o ochronie zdrowia zwierząt⁷.

⁶ w sprawie warunków i wysokości wynagrodzenia za wykonywanie czynności przez lekarzy weterynarii i inne osoby wyznaczone przez powiatowego lekarza weterynarii (Dz. U. z 2004 r., nr 178., poz. 1837. ze zm.)

⁷ ustawa z 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z roku 2008 nr 213., poz. 1342.

6. Kontrola NIK ustaliła, że w okresie objętym kontrolą sprawozdania z realizacji Programu przekazywane Wojewódzkiemu Lekarzowi Weterynarii, sporządzane były nierzetelnie. Dane w nich zawarte dotyczące liczby: zbadanych stad i zwierząt, pobranych próbek, wyników wątpliwych oraz kwoty odszkodowań wypłaconych producentom nie odpowiadały zapisom dokumentacji źródłowej. Inspektorat – w trakcie kontroli NIK – dokonał w sprawozdaniu za dziewięć miesięcy 2009 r. stosownych korekt.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań organizacyjnych zapewniających pełną realizację Programu zwalczania choroby Aujeszkyego u świń.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Pana - w terminie 15 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego - informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosku lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Łodzi, umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartego w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadesłania informacji, o którym wyżej mowa, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.